

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravištevno, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

„Pro patria“.

[Izvirni dopis.]

Na brošuro „Italicae res“ barona Haymerle, katera je v Italiji veliko šuma napravila, odgovoril je kmalu italijanski general Mezzacapo z brošuro: „Quid faciendum?“ Razložil je v njej politični program Italije in se vé da skušal ovreči, kar se je pisalo o „Italia irredenta“. Ta odgovor bil je tako rekoč narekovan od italijanske vlade, katerej gotovo nij ljubo, da se o nepravem času oglašajo Avstriji sovražne izjave in vlado tako spravljajo v zadrego. Umevno je tedaj, da je italijanski vladni mož precej odgovoril na „Italicae res“, ter stvari kolikor mogoče poravnal in po mogočnosti odstranil sumnje v vladnih krogih.

Pač drugačen odgovor pa se je prijavil iz italijanskega naroda od strani irredentovcev, o katerih italijanska vlada trdi, da jih nij, in naša ima oči zavzete, da jih ne vidi. Pod naslovom „Pro patria“ izšla je te dni v Rimu brošura anonimnega avtorja, katera ti je za našo vlado in posebno še za nas Slovence vse kaj drugega kakor laskava. Tu se dokazuje: da vsa zemlja ležeča k jugu od Alp pripada Italiji, in da jej je neobhodno potrebna za svojo brambo, bodisi protiv Avstriji v sedanjem času ali protiv Nemčiji v prihodnosti. Brez Istre in Trsta je Italija popolnem izključena iz Adrijskega morja; brez italijanskih Tirol so Alpe, nje naravne meje, v rokah njega naravnega sovražnika, a brez Alp in brez Adrijskega morja Italija ne more obstati. Avtor kritikuje ne samo brošuro barona Haymerleja, ampak tudi govore avstrijskih ministrov, in vojnih oseb, za Italijo razžaljevalne članke ofi-

cijalnih in pol-oficijalnih listov, z namero, da dokaže, ka je v nespametnosti bivših tlačiteljev Italije vidna njih metoda, in da vsi ti napadi, h katerim se nij dalo nikoli najmanjšega povoda, dokazujejo, da se v Avstriji goji vedno sovraštvo do Italije! Tako se navaja: troitev Andrassyja, da se mora štirigolnik trdnjav zopet pridobiti, njegovo ugrozo „vzeti Verono“, kar bi stalo samo vojni sprehod; blagoslovljenje vojne zastave v Bruku, na kateri je napisano „Stets siegreich wie bei Custoza“; potem račun koliko so stale palce, s katerimi so se Italijani topli do smrti; da so nekateri listi imenovali Viktor Emanuela kmalu po njegovi smrti „premagane pri Kustoci“; in še dosta drugih enacij stvari. Vse to pa privede v brošuri do sledečega sklepa: „Avstrija gospoduje čez naše gornje višine in naše morsko pobrežje, mej tem, ko se ob enem posmehuje našej vojni nesposobnosti, našej revščini, našej slabej administraciji. Ona ima prav. Od leta 1866. pustili smo se zibati v lažnjivem miru. Naša vlada tudi vedno kriči: „mir, mir!“ kadar miru nij. Mi smo brez zaveznikov; nas ne iščejo več kot zaveznike. Mi moramo premeniti svojo taktiko, oborožiti svoje junake in odpraviti jih na Alpe; mi moramo oborožiti svoje ladije preje, predno Avstrija more zbrati svoje brodoge; mi moramo zbrati svoje moči in povzdigniti svoj stari vojni klic: „Jedina Italija od Alp do morja!“

Ko so to brošuro poslali Garibaldiju, je se vé da tudi on moral svoj pečat pritisniti. Odgovoril je brzojavno sledeče: „Govori se o miru in družbi z Avstrijo. Naj vlada mej nami, dokler ne moremo za vselej progati Avstrije iz Italije; kar se pa tiče družbe z Av-

strijo, bila bi ona cerkveni rop in neresnična.“ — Bolj odkrito in bolj natanko se pač ne more govoriti in nameki v „Italicae res“ tudi ne bolj obistiniti in razkriti se. Komentara nij potreba. V ravno ta čas spada tudi razžaljenje avstrijskega konzulstva v Neapolji, katero so baje napravili nekateri „potepuhi“!

Res hudo se godi pri nas ubogim Italijanom! Jediní oni uživajo zraven Nemcev vsa državljanska prava. Oni imajo italijanske šole, italijanske c. kr. uradnike — glej n. pr. v Trstu, kjer najdeš nad c. kr. uradi napise v samej italijanščini, in uradnike, ki razen italijanščine ne znajo nobenega drugega jezika, — pa ne zadosti, da imajo doma vse domače, ampak pripušča se jim zraven tega še tudi privilegij, razširjevati se na tujih tleh in usiljevati drugim narodom njih jezik. V tržaški okolici in po Istri se morajo slovenski otroci odgojevati v italijanskih šolah.

Ne zadosti tedaj, da italijanska narodnost nij v najmanjši nevarnosti, pusti se jej še priložnost, razširjevati se mej drugimi narodi. Končno se pa vse to laskanje in božanje naše vlade povračuje z grožnjami in protivladnimi agitacijami. Boljšega kašipota gotovo nij, kakor je to najnovejša dete „Italiae irredenta“. Čitali smo, da so se južne Tirole uže več let utrjevale po malem, da se je ob meji bojé napravilo 16 novih trdnjav. Na Primorskem se še nič ne čuje o enakih napravah, a tu stoji jedna velika nepremagljiva trdnjava — Bogu bodi potoženo, preveč zamenarjena — tu stoji ves slovenski narod! Mi privoščimo iz srca Italijanom, da živé po italijanski, a nikoli ne bodemo dali pogoltniti se njihovej poželjivosti. Tudi mi smo narod, tudi mi imamo pravico živeti narodno življe-

Listek.

Srce drago, kaj žaluješ!

(Konec.)

Najina druga pesnica je imela vspeh; kajti okence se odpre, majhena, nežna glavica poluka skozi, in slišal sem tudi jaz, ki sem bil v tem trenutku prijatelju na ljubo malo odskočil, sladke besedice: „Hvala lepa, jutri se vidiva pri gospé . . .; lahko noč!“ Kamen se je odvalil prijatelju od srca, srečen je bil, in jaz tudi; kajti prepričan sem bil, da bo jutri fleten večerček pri Rozi in pri moštu, saj je bil moj prijatelj vedno „mož beseda“ in denarjev je imel tudi vedno dosti, kar se o meni nij moglo reči, namreč zadnje.

Dolgočasil bi gotovo čestite bralce, če bi dopovedaval o daljnem razvoji ljubezni svojega prijatelja, samo to hočem omeniti, da je imel še dosti sitnosti z redniki svoje prihodnje t. j. zdanje soproge, ali kar si je ta mali

fant v glavo utepel, to je tudi izpeljal in radostno sva se spominjala pri njegovej poroki in gostiji ónega nezrečnega „hier liegt“.

Njegova gospa je meni tudi zelo dopadala in sicer ne samo zaradi tega, ker je bila res lepa — še zdaj je lepa, — ampak, ker je tudi Slovenka z dušo in telesom. Preteklo zimo sem ju obiskal in našel srečna poleg malega leta starega sinčka, s kojim se je smelo le slovenski govoriti. Tako je prav, sem dejal, ti si mož, da ti ga nij kmalu para in nijsi jeden izmej ónih, ki narodnost nosijo samo na jeziku, v dejanji pa jo zanemarjajo. Žalibože se nabaja po naših slovenskih mestih in trgih toliko znanih in odličnih narodnjakov, katerih deca izključljivo le nemški trobijo in če v čitalnico ali h kacemu narodnemu koncertu prilezejo, mora človek uže skoraj paziti, da se precartanim hčerkam naših rodoljubov se slovenskim občevanjem ne zameri, drugače še slišiš nežne besede: „Sein's net fad, i versteh' jo net bindi's, jetz is jo olles

ans! Ber bird schon so ultra sein, dös steht ihnen net gut!“ Da imajo taka dekleta dosti upanja, ometiti srce slovenskega mladeniča, koji v zdanjem času jedino le še pri narodnem dekletu najde kak ideal, razume se samo ob sebi, ka-li!?

Res me je iz srca veselilo, da najdem mej svojimi prijatelji prvega, ki tako pošteno in pametno izreje svojo deco.

Peljal me je prijatelj potem v klet, saj je vedel, kdo ga je pohodil. Imel je kaci pet ali šest samih malih sodčkov in nalival mi je zdaj iz tega, zdaj iz ónega soda. Pil sem ga še iz navade, če ravno je bil kisel kot vrisk; a kmalu sem se ga privadil, premda nijsem iz Laškega doma. Govorila sva marsikaj in trkala. Prvipot odkar se poznavam s prijateljem, sem ga vprašal, kako-li, da je on vendar naroden postal, ki je iz prvega znane nega nemčurskega gnezda doma!? „To bodeš kmalu izvedel, samo daj, da še prej natočim! Da sem naroden, kakor me poznaš, imam se

nje. Borili se bomo zoper vsak sovražni napad, ki preti pogubiti našo narodnost, naj pride od koder hoče. Naravno pa je, da smo pripravljeni tam, kjer nevarnost uže preti. V Tirolske se napravljajo kamene tvrdnjave, a duševna tvrdnjava, narod naš, se še vedno prezira, on živi le od odpadkov bogate mize gospodujočih Nemcev in Vlahov v Avstriji. Upamo, da se bodo naše sedanje vladi, do katere gojimo zaupanje in nado, oči odprle, da bode ustregla našim narodnim terjatvam, da bo znala ceniti naše narodne težnje in tako okrepila zapuščeno prezirano narodno tvrdjavo na meji nenasične „Italije nezjedinjene“.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 11. novembra.

Državnega zbora odsek za odpravo časniškega koleka je v soboto sprejel nasvete barona Pirqueta, da naj se iz finančnih obzirov ta kolek popolaoma ne odpravi, in predlog Dehnerja, naj se ta davek odloči po velikosti časopisa.

Odsek za brambeni zakon je v ponedeljek nadaljeval glavno debato ter se posvetoval o številu stalne vojske in za koliko časa naj bi se brambeni zakon podaljšal.

Odsek za službeno pragmatiko (red) državnih uradnikov je sklenil najprej vlado povprašati, ter jo povabiti k prihodnji seji.

Odsek za odpravo ali znižanje davka pri posojilnicah je imel sejo. Poslanec Hevera je naglašal, da je na Češkem 218, na Moravskem pa 191 posojilnic, da so pa z davki tako preobložene, da so morale uže mnoge likvidirati, čeravno ne iščejo dobička, ampak so le za to ustanovljene, da ljudem dober kup denar preskrbijo; mnoge iz njih razdeli dobiček dobroteljem napravam. Ob enem je predložil Hevera načrt, kako naj se ta stvar v prihodnje uredi.

Gospodarski odsek se je posvetoval o tem, kdaj bi se odpravile svobodne luke v Trstu in v Reki.

Bosniški odsek zahteva od vlade izkaz vseh stroškov in dohodkov bosenske uprave.

Včeraj smo omenili nekega članka, ki ga je objavil *dunajski* oficijozni tednik „Montags-Revue“. Ta članek prigovarja ustavovercem, da bi glasovali za brambovski zakon, potem pa pravi: „Če ne bode ta zakon sprejet, potem bode ministerstvo Taafe odstopilo in pozvana bode po politiško utemeljenem računu pravna stranka, da sestavi novo vlado in novi kabinet bodo osnovali grof Hohenwart, dr. Smolka in Clam-Martinic. To ministerstvo bode imelo tudi stvarno lažji položaj. Zdanja večina zbornice, ki bode za

tako ministerstvo še topleje čutila, bode mu dovolila budget, brambovski zakon in davkovske predloge, ministerstvo bode potem deželne zbore in delegacije k delu pozvalo, potem pa jih vse razpustilo in razpisalo nove volitve, pri katerih bi si zagotovilo tako večino, s katero ne bi rešilo samo brambovskega zakona, nego tudi še drugačna ustavna vprašanja.“ Dunajski oficijozus rabi tedaj avtonomistiško stranko za strašilo ustavovercem! A ministerstvo Taafejevo ne bode samo padlo če ne bo brambovski zakon sprejet, nego padec mu preti tudi iz tega, ker neče biti ni tič ni miš, ker se neče odločno postaviti k nobedni stranki nego v temi tava mej njimi.

Vojno ministerstvo je znižalo tudi ženijske čete v Bosni in Hercegovini na mirovno stanje in odpuščeni bodo domov vsi rezervniki in leta 1876. potrjeni ženijski. Ti odpuščeni bodo šli iz Bosne in Hercegovine z oimi oddelki, ki gredo iz zasedenih krajev v naše domače garnizije, ter se bodo sem dosepeši takoj odpustili; rekrutov se ne bode v Bosno in Hercegovino pošiljalo, nego ostanejo vsi pri dotičnih oddelkih doma.

Cerkveni sabor v **Karlovci** je v nedeljo ob navzočnosti poslancev in škofov sklenil krajev komisar Stančić; prečital je tudi ministerski dopis, v katerem se je skupščini naznanjalo zadovoljstvo cesarjevo. Kongres se snide zopet spomladi.

Peštanska zbornica poslancev je v ponedeljek posvetovala se o predlogi gledé bosenske uprave. Polit je poudarjal, da je treba v Bosni najprej urediti zemljiško vprašanje, drugače je prava administracija nemogoča. Nadalje je dejal, da se mora iztok prepustiti iztočnim narodom ker naša država nema interesa v tem, da bi se raztegnila na iztok.

V finančnem odseku je naznanil finančni minister Szapary, da bode nazaj vzel zakonovo predlogo, katero je dal zbornici gledé amortiziranja državnega zemljiško-odveznega papirja. Kakor znano, je bil zaradi tega vrednostnega papirja velik škandal mej finančnim ministrom in poslancom Pazmandyjem, in morebiti, da je v kakej zvezi s tem namera Szaparyjeva, da hoče svojo predlogo nazaj potegniti, kljub temu, da je Pazmandy javno zopet preklical svoja obdolženja.

Ljudsko številjenje v **Bosni** je po večjem končano, in se je pokazalo, da Bosna s Hercegovino še toliko prebivalcev nema, kakor se je mislilo po turških virih; obé deželi štejejo komaj nekaj čez en milijon prebivalcev.

Vnanje države.

Iz **Peterburga** se javlja, da je z ukazom ruskega carja določeno, kdaj smejo policaji in žandari rabiti svoje orožje mej izvrševanjem svojih službenih dolžnostij; vsled te carske naredbe smejo policaji z orožjem braniti se pri napadih, pri branitvi družih oseb pri prijemanji zločincev in ubeglih ujetnikov.

Kadar so policaji in žandari pozvani, da naredé mir, smejo svoje orožje rabiti samo z dovoljenjem redarstvene oblasti in tudi takrat še-le, ko so nemirne ljudi trikrat opomnili k miru.

Carigradski patrijarh je priznal neodvisnost **srbske** cerkve. To je važno v narodnem oziru za Srbe, da bodo neodvisni od grških slovanstvu sovražnih verskih poglavarjev. Iz Belgrada izvemo, da je minister Ristić zbolel in ne more iti k skupščini v Niš. Srbska vlada je sklenila z Belgijo provizorično kupčijsko pogodbo; s Turčijo se pa dogovarja o kupčijskih zadevah mej Srbijo in Turčijo.

Knez Milan je v nedeljo odpotoval v Niš, kjer bode zborovala srbska skupščina.

Dohodki državni na **Francoskem** zmirom presegajo troške. V prvih desetih mesecih tega leta je bilo prišlo 123 milijonov več nego se je izdalo, in samo meseca oktobra t. l. presegajo dohodki iz indirektnih davkov za 14.610.000 troškove. A v Franciji tuli nikdar nij bilo takih „ustavovercev“ kakor pri nas, sicer bi jo bili uže tuli izmolzili.

V soboto je sklenil pariški municipijski svet, da se še pred 1. oktobrom prihodnjega leta vse kongregacijske (duhovenske) šole preustrojijo v posvetne.

O strankah na **Turškem** poroča se 29 m. m. iz Carigrada, da so zdaj tam štiri stranke: Jedna je stranka Mahmud Nedimova, druga je Midhatova, tretjo ima za soboj Savfet paša in četrta stranka je takozvana mladoturška.

Dopisi.

? Iz **Ljubljane** 10. novembra. [Izv. dop.] (Raznoterosti iz nemčurskega društvenega življenja v Ljubljani.) Nekoliko čudno se mi zdi, gospod urednik, da naš dnevnik „Slovenski Narod“ ničesa ne omenja in popolnem prezira dogodjaje, ki so se v zadnjem času zaporedoma vršili v taboru naših — no, naj rečem prijateljev v negativnem smislu; pred leti sem čital v nekem dunajskem časopisu dopis iz Ljubljane o nekakem „verfallu“ slovenske stvari; zopet isto je bilo vlaškega leta čitati v družem dunajskem časopisu; ljubljanski naš ljubeznjivi „Tagblatt“ je zmirom z veseljem porabil vsako priliko, da je le udaril ali vsaj mislil udariti po narodnej stranki in slovenskem narodu, kar se je še ónega tedna zopet zgodilo. ko je g. Kravs, „vertrauensmann der Deutsch-Böhmen“, bedasto-arogantno kritikoval jezik, katerega govori narod slovenski. Od naše slovenske strani bil bi óni „versöhnungsduel“ pretiran, da bi na vse nemške insulte modro molčali; javno mnenje zahteva pouka in raz-

mnogim okolnostim, a posebno prav iz srca zahvaliti svojemu nekdanjemu — profesorju zgodovine na celjskem gimnaziji.“

Zlajci mi je pa začela radovednost v glavo siliti, kajti jaz tudi poznam ónega gospoda, čeravno bi bil uže davno rad pozabil nanj, pa sem še pred kratkim slišal imenovati njegovo slavno ime. Celjani ga namreč imenujejo „sv. duha“, ki se pa ne prikazuje v podobi goloba, nego v podobi zagrizenega nemčurja. Pa ker je neki mej celjskimi nemčurji najpametnejši, „was ich wieder nicht eine secunde bezweifeln will noch darf,“ in ker je njihov svetovalec pri volitvenih shodih in v kazini, so ga krstili ti nehvaležni celjani oziroma neki slovenski hudobneži — sv. duha celjskih nemčurjev.

Moj prijatelj mi je razložil rečeno čudno uganko tako-le:

„Nekaj latinskih šol sem študiral v Mariboru in se potem zaradi semenišča v Celji,

kamer se je Victorinum preselil ali s celjskim Maksimiljanovim združil, preselil tudi v Celje. Tačas bil sem še nemčur, akopram me je včasih vest jela peči, ko sem poslušal našega vrlega profesorja Šumana. Prilezil sem tedaj čisto miren in tih v Celje in čakal, kaj bode zrak celjskih duhov z mano „za eno špilarijo“ napravil. Nij lepo hvaliti se; ali istina je, da sem bil na mariborskem gimnaziji eden najboljših historikov. Ko pa pridem v Celje, nijsem nič več veljal. Profesor, kojega sem našel na celjskem gimnaziji za zgodovino, je bil kaj čuden mož. Zgodovino nam je predaval namreč tako, da nam je narekaval vse, kar se je bilo učiti. Knjige nam nijso rabile. Pol ure je izpraševal — sicer to nij pravi izraz — pol ure pa predaval t. j. narekoval. To je ti bilo tako praskanje po klopih, kakor da bi bilo kakik 20 rok volno krtačilo. Učiti smo se morali vse od besede do besede na pamet, kdor pa tega nij zmoget, nij bil dele-

žen odlike, če bi bil tudi še tako talentiran in priden fant, ampak lahko je bil zadovoljen, da je ulovil jednojko. Znali se ve, da nijsmo po skušnji ničesa. Jaz tacega predavanja nijsem bil vajen in se mi je res zdela taka metodika največja pregreha zoper vse zakone pedagogike, in mora tudi gotovo biti pregreha. Razume se tedaj, da odlikani iz tega predmeta nijso kaj dosti zgodovine znali, jaz pa, kojega je štel naš profesor mej slabe, še zdaj nekaj znam, hvalo Bogu, a ne tudi sv. duhu, namreč celjskemu. To me je malo jezilo in popustil sem zgodovinske knjige ter jel študirati Janežičevo gramatiko, Cvetje itd. Knjig slovenskih pa je tačas bilo v konviktu dosta pa še „Slov. Narod“ pri g. Kapusu, in kmalu sem bil čisto pošten Slovenec — narodnjak, za kar vse se prav pristrčno zahvaljujem svojemu profesorju zgodovine v Celji, kateri me je sè svojo zgodovino tako zelo navdušil.“

Ta rešitev prijateljeve uganke se mi je

jasnjenja o takih stvaréh, ki se godé mej ljubljansko nemško „inteligencijo“ in „kapitalom“, da razvidi propadanje v nasprotni nemški, ne v naši slovenski stranki.

Tu je s prva ljubljansko filharmoniško društvo, ki očividno hira. Na dobrih nogah je stalo toliko časa, dokler so jo ljubljanski narodni pevci podpirali, od kar pak so se ti umaknili iz društva „deutschen sanges“, od tedaj je zapečaten njega razpad. Jaz sem bil zmirom preverjen, da nemštvo v Ljubljani od višjih krogov ne za vsako ceno protežirano, akopram podpirano, bode razpočilo slično mjlinau mehurčku; a tudi s protekcijo in podporo od onih krogov more nemštvo pri nas samo vegetirati. Celo sami udje filharmoniškega društva so morali v svojem občnem zboru dné 2. t. m. konstatirati nezadovoljivo stanje svojega društva, ali zvrčali so vse uzroke na nepravo stran. Mnogo društvenikov se je izbrisalo, polovico pevcev je izostalo in osnovalo svoj neodvisen pevski zbor, denarja manjka, koncertov ne morejo napravljati. Kaj storiti? Ker filharmoniško društvo néma lastnih močij, bode moralo zopet iz Gradca poklicati za prihodnji koncert dve pevkinji, „deae minorum gentium“, a vsekako dobre za filharmoniške ude — misli si vodstvo — da si je to nekako preveč prevezana logika. Vodstvo filharmoniškega društva hoče prositi vladno subvencijo za svojo — godbeno šolo. Pravico do subvencije ima pa po mojem mnenji samo tako društvo ali zavod, ki delava v občno korist občinstva. Ali filharmoniško društvo podpirati, dejalo bi se nemško strankarstvo v Ljubljani podpirati, česar pa vlada saj ne namerava? In komu na korist je filharmoniška „godbena šola“? Nikomur ne, razen nekaterim otrokom ponemčenih rodbin, in potem posamnim učiteljem, ker vlečejo mastno plačo, — česar jim ne zavida nihče — a pozabljajo poleg tega, da so — slovanskega rodu. Pogledimo pa v našo ljubljansko čitalnico; tu se pevcev učencev in učenk kar tare, ljubljanska čitalnica širi z odgojevanjem na pevskem polji oliko istinito mej občinstvom mej narodom, učitelj je jeden sam, mej tem, ko bi treba bilo najmenj treh, — a kdaj je naša čitalnica prosila vladne podpore? Se ve, da jej doslé tega ne treba, ker je varčna, pazi na vsak novčič, račune točno plačuje in — pri njej novcev nij še nikdar na neumljiv način — zginilo. In da bi bila prosila, — s polnim pravom sicer — kako bi bil

tako dopadala, da sem kupico povzdignil in napil ónemu profesorju: „Bog ga živi, lepega profesorja“, pravim jaz, „ker nam je včas take lepe vstori je pravil“. — „Vrag ga vzemi renegata“, pravi moj prijatelj in — izpila svoji kupici in se zasmijala, da je fant prijatelj se zbudil gori v stanici in jel mamo klicati, kar naji je spomnilo, da bi uže znalo kaj pozno biti.

„Hitro bom še enkrat natočil“, pravi prijatelj, „dajva ga, saj ga uže dolgo nijsva skupaj pila, potem ti bom še povedal, kar mi je včeraj K...c pravil o zdanjem celjskem ravnatelji, kako fleten „uniform“ neki ima in kako mu bojé „paša.“ —

Nijsva prišla do tega pogovora, jelo se nama je dremati in odložila sva to breme na prihodnji pot, samo pri dverih jo še gredoč čisto pijano in pijano zakroživa po stopnicah: „Srce drago, kaj žaluješ, kaj zdihuješ dan na dan —!“

besnel „Tagblatt“! Sè stališča nepristranosti in štedenja mora deželna vlada odbiti prošnjo filharmoniškega društva, in isto tako mora odbiti njega drugo prošnjo deželni odbor, ker hoče óno prositi za brezplačno prepuščenje redutne dvorane svojim koncertom, ker kakor uže rečeno, je filharmoniško društvo zavod, ki občinstvu ne koristi nič, ne zasluži tudi tedaj, da bi ga narod podpiral.

Faktum je tedaj, da propada filharmoniško društvo, in da to propadanje vsaj začasno ustavi, porabljeni bode začelo svoj ustanovni kapital, kar je vsekako uže skrajni korak, — katerega mi némamo uzroka obžalovati, ali obžalovati moramo neuspešen in nezahvalen trud ónega glasbenika, ki je svoje moči posvetil izključljivo tako — nestalnemu društvu.

Filharmoniško društvo pripada jetičnim, kazina tukajšnja pa — mrtvim ljudem. Z velikim trdom je ta dobila pred letom dni gostilnarja, zdaj je zopet brez njega. Zaprta je zopet kazinska restavracija, v noči njenih prostorov pa plešejo gigantiške številke obupno svoj „czardas“. 58 000 gld. dolga, to nijso mačie solze! Kdo dá za kazino in kazinski kapital osem in petdeset tisoč goldinarjev avstrijske vrednosti?

Iz Radovljice 3. novembra [Izv. dop]* Hotel sem videti pokopališče, kjer počiva naš slavní boritelj, blagi Dr. Lovro Toman, in izbral sem si v ta namen dan vernih duš, ker ta dan ima silnejši upliv na človeka, kakor kak drug dan. Pokopališče kamnogoriško je na uzvišenem kraju nad vasjo in ima lep razgled na gore: Rožico, Stol, Begunšico, Dobrčo, Storžič, dalje po okolici radovljiške, tržiške, proti Kranji in belej Ljubljani. Po tem pokopališču sem hodil vérnih duš dan. Videl sem mnogo katerega plakati na gomilah njegovih umrlih. Tam je plakala vdova po svojem možu, tam mati po svoji hčeri in blede obrazi so pričali, da je žalost velika. Videl sem plakati mlado dete po svoji materi in hudo dé človeku jok nedolžnega otroka.

Še malo naprej, pa smo pred ograjenim prostorom. Veliko število lučic in cvetic pričá, da tukaj počiva nekdo imeniten mož in res nam napis pové, da ta prostorček krije našega dr. Lovro Toman, ki je bil rojen v Kamenej gorici in umrl daleč od ljubljene domovine, še le 43 let star. Nehoté mi roka sname klobuk z glave, kdo bi tega ne storil pred gomilo tacega moža, ki je daroval vse svoje moči domovini, katero je iskreno ljubil ves čas svojega življenja. Spomnil sem se njegovih gorečih govorov v državnem zboru, govorov, katerim niti nasprotniki nijso mogli odreči, mojsterske dovršenosti in prepričevalne navdušenosti, in v kranjskem deželnem zboru. Vse žive dni se je potezal za pravo svojega naroda, umirajoč je še skrbel zanj za duševne njega naprave in za uboščke. Sirota, pojdi na gomilo in moli za dobrotnikovo dušo!

Ko sem bolestno zamišljen stal pred grobom slavnega rodoljuba, obide me vroča želja, da bi pokojni ustal in videl, kako se godi njegovemu narodu, za katerega je toliko trpel. Kaj bi videl? Videl bi, da stari renegati s tisto zagrizenostjo, kakor nekaj, grdé Slovence, ki so še vedno v kot potisnjeni! Videl bi, da jezik slovenski še néma veljave v uradih in še celo iz ljudskih šol da ga preganjajo! Ne, dobro da

*) Po naključji zakasneol.

Uredn.

blagi rajnik ne vidi ničesa: obupati bi moral nad revo Slovencev, misleč si: zaman je bil ves trud, zaman, zaman!

Solza se mi je utrnila z očesa in pala na gomilo. Iz globočine srca sem molil za boljšo bodočnost Slovenstvu!

Domače stvari.

— (Ljubljansko močvirje.) Kakor je videti, se bode delo za osušenje našega močvirja vendar enkrat začelo — dejanski. Slavno poljedelsko ministerstvo je tukajšnjemu glavnemu odboru za obdelovanje močvirja, po mnogem pisarjenji gori in doli, dovolilo, da sme upotrebljevati obresti močvirskega zaklada za strokovnjaške preiskave in načrte o pravilnej uredbi potrebnih del. Vsled tega je glavni močvirski odbor zdaj najel inženirja g. Ferdo Klemenčiča in g. Karla Potočnika v to svrhu, da priredita tehnično gradivo, ki bode izvedencem podloga daljnega pretresavanja. Imenovana gospóda sta se uže lotila svojega naloga in merita nivó Ljubljaniice od Vrhnike počenši. G. Klemenčič, rodóm Vrhnčan, je bil prej višji inženir v državnej službi in zidal del dalmatinske železnice. Ob jednom je izvel izvrsten vodovod za mesto Šibenik.

— (Društvo kranjskih zdravnikov.) V poslednji društveni shod dné 29. m. m. je g. dr. Jenko privél žensko, ki je bila pred 14 leti popolnem oslepela na obeh očéh. Pred tremi leti jej je on operiral desno oko, letos pa meseca avgusta levo in oba tako srečno, da ženska, ki je bila prej čisto slepa, zdaj popolnem dobro vidi. G. dr. Kovač je poročal o štiriletnem dečaku, kateremu je bil sè silo razparan skalnik; dečak se je popolnem ozdravil vzlic prisadi, ki je pritisnil, ker je bilo uže nekaj vode prišlo v kri.

— (Volilni shod.) Minolo soboto so se v Mariboru na poziv g. dr. Janko Srnce in g. Fran Radaja zbrali občinski župani, in drugi volilni možje, da se dogovoré o primernejh kandidatih za prihodnje volitve selskih občin v mariborski okrajni zastop. Po sijajnej zmagi velicij posestnikov, o kateri smo poročali ódan, nij dvomiti, da bodo prodrli tudi v tem oddelku naši možje.

— (V slapensko vinogradno šolo) je sl. deželni odbor sprejel pet štipendistov.

— (Požar.) Dnó 3. m. m. zarana je Francetu Sušniku v Dolenjem, občina Rova kamnškega okraja, zgorela streha na hiši in skednju. Škode je okolo 400 gld., zavarovan posestnik nij bil. Pravijo, da je moral kdo navlašč zažgati.

— (Zmrznil.) Od Št. Jošta nad Polhovim gradcem se nam piše dne 8. t. m.: Sv. Lenarta dan je bl semenj na Vrhniki. Jurij Gabrovščak, mladenič kakih dva in dvajset let, napravi se na semenj, da si nakupi tam nekaj za svoje črevljarsko rokodelstvo potrebnih stvari. Mati ga svari, naj pride o pravem času domov in on jej za trdno obljubi, da se povrne še za dne. A zaman ga pričakujejo domači óni četrtek, zaman v petek. Mislii so, da ga je kak tovariš zvabil in da popivata tako dolgo v krčmi. A nij bilo povse tako. V soboto zjutraj zve mati, da so mu domov dočemu pri Možinovej koči dali trsak, da si je razsvitljeval pot po ozkej grapi. Takoj veli mati najmlajšemu sinu, naj ide gledat, ker je bilo mogoče, da bi se bil zvrnil v grapo. Uže par streljajev od cerkve, kjer stoji domača hiša, zagleda fant pod potom svojega brata ležečega v nezavesti. Prijoka in privpije do-

mov, in mati gre sama v vsej naglosti na tist kraj, kjer je ležal njen sin — zmrzel. Obledo je imel unesrečenec vso prsteno, klobuk pa je držal na prsih. Zdrnil je padši precej pod pot, njegova nakupljena roba pa je bila raztresena više od njega. Pastir pri bližnji hiši je pravil, da je čul om večer o polu najdaljši uri neko upitje dohajajoče iz ónega mesta, kjer je nesrečnik zmrzel, pa je menil, da kak človek malo vinjen svoje veselje na ta način izraža. Žalost nesrečne matere in bratov si je lahko misliti. Pri vsem tem je najbolj čudno to, da je tako rekoč pred domačim pragom našel smrt v snegu. J. S.

— (Razpisani štipendiji.) Na deželnej sadje- in vinorejske šoli poleg Maribora je za prihodnje šolsko leto, ki se začne 1. marca novega leta, razpisanih devet štipendij, štirje po 146 gld., pet po 73 gld. Prošniki morajo biti rodom Štajerci, najmenj 16 let stari in izšolani na ljudski šoli. Prošnja, katere mora priložen biti krstni list, spričevala o zdravju, o cepitvi proti osepnicam in o zadržanju, šolsko spričevalo in od srenjskega predstojnika podpisani izkaz o premoženju staršev, mora prošnik osebno izročiti ravnatelju deželne sadje in vinorejske šole poleg Maribora konči do 1. pr. hodnjega meseca decembra.

— (Razglas obligacij kranjske zemljiške odveze), ki so bile 31. dan m. m. izsrečkane: s kuponi, po 50 gld. št. 173, 305, 396; s kuponi, po 100 gld. št. 68, 120, 143, 209, 756, 1025, 1094, 1148, 1157, 1244, 1265, 1398, 1492, 1508, 1538, 1603, 1648, 1775, 1776, 1885, 1919, 1959, 1977, 2057, 2114, 2122, 2124, 2172, 2212, 2261, 2317, 2322, 2409, 2428, 2441, 2464, 2510, 2542, 2589, 2615, 2742, 2755, 2816, 2817, 2840, 2864, 2874, 2921, 2937, 2952, 2954, 3054, 3081, 3184, 3191; s kuponi, po 500 gld. št. 12, 158, 228, 231, 272, 311, 314, 394, 421, 510, 515, 544, 675, 753, 777, 815, 817; s kuponi, po 1000 gld. št. 100, 231, 411, 465, 586, 725, 735, 773, 814, 955, 970, 1025, 1038, 1234, 1302, 1314, 1344, 1352, 1454, 1458, 1490, 1501, 1517, 1529, 1533, 1541, 1571, 1705, 1708, 1727, 1731,

1808, 1873, 1895, 1922, 1923, 1954, 1972, 1999, 2002, 2010, 2106, 2262, 2298, 2375, 2522, 2543, 2638, 2695, 2712, 2738, 2739, 2746, 2754, 2755, 2805, 2828, 2843, 2854, 2855, 2856, 2858, 2880, 2908; s kuponi, po 5000 gld. št. 58, 70, 272, 306; Litt. A. št. 635 se 190 gld.; 1182 se 1300 gld.; 1237 se 14850 gld.; 1490 se 1710 gld.; 1614 se 580 gld.; 1625 se 5000 gld.; 1667 se 2760 gld.; 1683 se 100 gld.; 1752 se 100 gld.; 1762 se 4000 gld.; potem od obligacije Litt. A. št. 358 za 3550 gld. z deželnim zneskom 1260 gld. Omenjenih obligacij izsrečkani kapitalni zaeski se bodo v šestih mesecih od dneva srečkanja po predpisu postavnih pravil v gotovem denarju in avstr. velj. plačevali pri kranjske deželne blagajnici v Ljubljani, katera bo tudi za neizsrečkani znesek 2290 gld. obligacije št. 358 Litt. A. o 3550 gld. izdala nove obligacije. Zadnje tri mesece pred zapadnim obrokom zamenjuje (skontura) deželna blagajnica v Ljubljani izsrečkane obligacije kakor tudi vse kupone kranjske zemljiške odveze proti 24% nemu natančno po dnevih izračunjenemu odbitku na korist zaklada kranjske zemljiške odveze. Razen omenjenega se se to na znanje daje, da se lastniki sledečih že prej izsrečkanih obligacij še niso oglašili za plačilo, namreč: s kuponi št. 74, 177, 260, 327, 465, po 50 gld.; št. 29, 109, 137, 335, 413, 494, 601, 927, 976, 1003, 1143, 1409, 1484, 1485, 1544, 1703, 1831, 1843, 2013, 2144, 2194, 2251, 2369, 2438, 2457, 2488, 2576, 2577, 2699, 2746, 2764, 3036, po 100 gld.; št. 203, 211, 218, 220, 434, 446, 553, 569, 584, 655, 657, 802, po 500 gld.; št. 216, 244, 856, 859, 949, 1259, 1295, 1532, 1549, 1550, 1632, 2037, 2160, 2254, 2302, 2361, 2653, 2668, 2830, po 1000 gld.; št. 52 po 5000 gld. Ker po nastopu za izplačanje izsrečkanih obligacij odločenega časa pravica na obresti odpade, torej se lastniki navedenih obligacij opominjajo, naj se oglašajo za izplačilo kapitalnih zneskov, ter se bodo obrest, ako bi jih privilegirana c. kr. avstrijska narodna banka na kupone iz dobe po nastopu za izplačanje kapitala odločenega časa izplačala, pri izplačevanju kapitalnega zneska obli-

gacij odtegnile. Kranjski deželni odbor v Ljubljani dne 31. okt. 1879.

Zahvala.

Podpisani odbor se najtopleje zahvaljuje vsem, ki so pripomogli, da se je poslednja nedelja blagodejna beseda v čitalnični restavraciji izvešila tako sijajno v vsacem obziru. Posebno hvalo pa se izreka sl. narodne čitalnice ljubljanske pevskemu zboru, ki je drage volje prevzel glavni del zabavnega programa in ga izvršil ob zasluženem soglasnem priznanju vsega čest. občinstva.

V Ljubljani dne 11. novembra 1879.

Odbor gospij

za napravo zimskih oblačil ubožnim šolskim otrokom.

Dunajska borza 11. novembra.

Enotni drž. dolg v bankovcih	68 gld. 35	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	70 " 85	"
Zlata renta	80 " 70	"
1860 drž. posojilo	127 " 75	"
Akcije narodne banke	839 " —	"
Kreditne akcije	270 " —	"
London	116 " 40	"
Napol.	9 " 30	"
C. kr. cekini	5 " 56	"
Državne marke	57 " 55	"

Ana Šuklje,

učiteljica na glasoviru, poučuje temeljito

v igranju na glasoviru.

Naslov: Kolodvorske ulice št. 11, v Pogarjarjevi hiši. (531—1)

Češminovo lubje

(533—1)

kupuje

C. APAPPRION, Sillian, Tirolsko.

Ponudbe naj se tja pošiljajo.

Jurist

v 3 letu, ki ima prav dobro spričevala, želi dobiti mesto domačega učitelja ali stenografa v kakoj odvetniški pisarni. — Poučbe naj se blagovoljé poslati pod naslovom: P. R. Universität Wien. (532—1)

Lep, na pol pokrit, čisto nov

voz (faëton)

prodaja se prav po ceni. Isti je jako legak in pripraven ter prirejen tudi za sani. Naslov prodajalca pové administracija tega lista. (529—3)

Umrli v Ljubljani.

8. novembra: Alfons Tome, dete hišnega posestnika, 8 tednov, v streliščnih ulicah št. 14, za slabostjo. — Antonija Gabršek, hči kupčevalca, 3 1/2 leta, v Hradekijeveji vasi št. 21, za vnetjem dušnikovih vejic. — Terezija Škrbinec, hišna posestnica, 54 let, na poljanskej cesti št. 33.

V deželni bolnici:

5. novembra: Marija Osmek, delavka v tovarni za papir, 36 let. — Magdalena Breznik, 48 let, za pljučno tuberkulozo.

„THE GRESHAM“

zavarovalna družba na življenje v Londonu.

Podružnica za Avstrijo:
Dunaj, Opernring št. 8.

Podružnica za Ogersko:
Budapest, Franz-Josefstr. 5.

Družbena aktiva	frankov 62,319,848.—
Letni dohodki na premijah in obrestih dne 30. junija 1878	" 13,050,747.15
Izplačevanja za zavarovanjske in rentne pogodbe in odkupe itd. odkar družba obstoji (1848) več nego	" 86,000,000.—
V zadnji 12mesečni poslovanjski dobi se je družbi vložilo za	" 54,736,050.—
novih ponudb, s čemer šteje skupni znesek zadnjih 25 let vloženi ponudb	" 893,457,175.—
Prospekte in druga pojasnila daje glavni zastopnik za Kranjsko in južno Štajersko, gospod	(424—3)

Valentin Zeschko,

v Ljubljani, na tržaški cesti št. 3, II. nadstropje.

Izdatelj in urednik Mareso Armič.

J. Pröckl,

krznar in zaloga klobukov,

pod Trančo ob Hradeckega mostu v Ljubljani,

priporoča p. n. občinstvu, osobito visoko spoštovanim damam na zimo svojo bogato asortirano zalogo

muft in ovratnikov za gospé, boa,

in vse vrste

nove in modérne kožuhovalne.

Velika zaloga

potnih in kožuhovalnih za gospode, natikačev in škorenj za potovanje.

Vsa v krznarstvo pripadajoča dela in popraviljanja se točno in v ceno preskrbijo.

Klobuki za gospode, najnovejše šege v velikem številu in ceno v zalogi.

Vnanja naročila izvršujejo se točno.

(528—2)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.